

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 18 kwietnia 2023 r.

Pozycja 102

POSTANOWIENIE

z dnia 22 czerwca 2016 r.

Sygn. akt Ts 54/16

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Andrzej Wróbel – przewodniczący i sprawozdawca
Marek Zubik
Stanisław Biernat,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej [...] Sp. z o.o. z siedzibą w G. w sprawie zgodności:

art. 398² § 1 zdanie pierwsze ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101, ze zm.) z art. 2, art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1 i art. 45 ust. 1 w zw. z art. 77 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 7 marca 2016 r. (data nadania) [...] Sp. z o.o. z siedzibą w G. (dalej: skarżąca) wystąpiło o zbadanie zgodności art. 398² § 1 zdanie pierwsze (w skardze omyłkowo wskazano zdanie drugie) ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U.2014.101, ze zm.; dalej: kpc) „w zakresie, w jakim przepis ten uznaje za niedopuszczalną skargę kasacyjną w sprawach o prawa majątkowe z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, jeśli wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 10 000 zł”, z art. 2, art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1 i art. 45 ust. 1 w zw. z art. 77 ust. 2 Konstytucji.

Skargę sformułowano na podstawie następującego stanu faktycznego sprawy. Decyzją z 1 października 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. określił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie Z.S. – pracownika skarżącej. W uzasadnieniu swej decyzji organ stwierdził, że pracownik ten uzyskał przychód na podstawie umów cywilnoprawnych zawartych wprawdzie nie ze skarżącą (swoim pracodawcą), lecz z osobą trzecią, ale umowy te były wykonywane na rzecz skarżącej. Złożone przez skarżącą odwołanie zostało oddalone przez Sąd Okręgowy w G. – VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 4 lipca 2013 r. (sprawa [...]). Skarżąca wniosła apelację od tego wyroku. Została ona oddalona przez Sąd Apelacyjny w G. – III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (dalej: Sąd Apelacyjny w G.) wyrokiem z 12 września 2014 r. (sprawa [...]). Od tego wyroku skarżąca wnio-

sła skargę kasacyjną, podając jako wartość przedmiotu zaskarżenia kwotę 172 595 zł. Postanowieniem z 27 marca 2015 r. Sąd Apelacyjny w G. ustalił wartość przedmiotu sporu na kwotę 5 655,85 zł i odrzucił skargę kasacyjną. Zażalenie skarżącej na to postanowienie zostało oddalone przez Sąd Najwyższy postanowieniem z 21 października 2015 r. (sprawa [...]).

W ocenie skarżącej zakwestionowany przepis narusza Konstytucję przez uzależnienie możliwości wniesienia skargi kasacyjnej od wartości przedmiotu zaskarżenia w wysokości 10 000 zł. Skarżąca podkreśla, że prowadzi kilkadziesiąt identycznych pod względem faktycznym i prawnym sporów z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, dotyczących znacznej liczby jej pracowników. Jak wskazuje, sprawa każdego z pracowników ma osobną sygnaturę i traktowana jest oddzielnie, tymczasem globalna wartość przedmiotu sporu skarżącej z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych kilkunastokrotnie przekracza kwotę 10 000 zł. Zdaniem skarżącej art. 398² § 1 kpc w zaskarżonym zakresie narusza art. 2 Konstytucji. Jak podnosi, zasada demokratycznego państwa prawa ma bowiem zabezpieczać nie tylko prawa większości, lecz również mniejszości. W przekonaniu skarżącej kwestionowany przez nią przepis ze względu na przewidziane w nim ograniczenie narusza również zasadę proporcjonalności (art. 31 ust 3 Konstytucji) i zasadę równości (art. 32 ust. 1 Konstytucji). W ocenie skarżącej przejawia się to „w niedopuszczalnym i niekonstytucyjnym wprowadzeniu cezur majątkowej dla dochodzenia swoich praw przed niezawisłym i niezależnym sądem”. Jak zauważa, różnicowanie podmiotów podobnych dopuszczalne jest tylko wtedy, gdy jest uzasadnione obiektywnymi racjami. Według skarżącej „nieproporcjonalność sankcji wynikającej z zaskarżanego zakresu art. 398² § 1 kpc oraz arbitralność tego przepisu nieuwzględniająca specyfiki postępowań sądowych w przedmiocie sporów z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych” narusza ponadto prawo do sądu (art. 45 ust. 1 w zw. z art. 77 ust. 2 Konstytucji). Zaznacza ona przy tym, że domaga się kontroli będącego przedmiotem skargi przepisu „w aspekcie prawa do odpowiedniego ukształtowania procedury (zgodnie z wymogami sprawiedliwości)”.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Skarga konstytucyjna jest szczególnym środkiem ochrony wolności lub praw. Musi ona spełniać wiele przesłanek jej dopuszczalności, które zostały określone w art. 79 ust. 1 Konstytucji. Na etapie wstępnej kontroli Trybunał Konstytucyjny bada, czy skarga spełnia te przesłanki, a także wymagania określone w art. 64-66 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U.2016.293; dalej: ustawa o TK) i czy nie zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 77 ust. 3 ustawy o TK.

Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji w zw. z art. 65 ust. 1 ustawy o TK skarga konstytucyjna – poza spełnieniem warunków określonych dla pisma procesowego – powinna zawierać: dokładne określenie przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekły ostatecznie o wolnościach lub prawach albo obowiązkach określonych w Konstytucji i wobec którego skarżący domaga się stwierdzenia niezgodności z Konstytucją; wskazanie, jakie konstytucyjne wolności lub prawa i w jaki sposób – zdaniem skarżącego – zostały naruszone; uzasadnienie oraz dokładny opis stanu faktycznego sprawy. Zarzuty sformułowane w skardze muszą uprawdopodobniać niekonstytucyjność kwestionowanego przepisu, co oznacza konieczność wywiedzenia z niego określonej normy, przywołania właściwych wzorców konstytucyjnych wyrażających prawa podmiotowe przysługujące osobom fizycznym lub prawnym i – przez porównanie treści wynikających z obu regulacji – wykazania ich wzajemnej niezgodności. Należy podkreślić, że jeżeli w sprawie nie doszło do naruszenia praw skarżącego lub skarżący nie potrafi uprawdopodobnić tego naruszenia, to merytoryczne rozpoznanie skargi konstytucyjnej jest niedopuszczalne.

Na podstawie art. 398² § 1 zdanie pierwsze kpc w sprawach o prawa majątkowe z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna jest niedopuszczalna, jeżeli wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 10 000 zł.

Trybunał przypomina, że art. 2, art. 31 ust. 3 ani art. 32 ust. 1 Konstytucji nie mogą stanowić samodzielnych wzorców kontroli konstytucyjności zainicjowanej wniesieniem skargi konstytucyjnej. Każdy z wymienionych przepisów może określać sytuację prawną jednostki dopiero wspólnie z innym przepisem Konstytucji wyrażającym wolność lub prawo konstytucyjne. W rozpatrywanej sprawie przepisem takim może być art. 45 ust. 1 lub art. 77 ust. 2 Konstytucji. Trybunał zwraca jednak uwagę na to, że ani z art. 45, ani z art. 77 ust. 2 Konstytucji nie wynika konstytucyjne prawo do wniesienia skargi kasacyjnej, co słusznie zauważyła zresztą sama skarżąca (zob. postanowienie TK z 19 lipca 2005 r., SK 37/04, OTK ZU nr 7/A/2005, poz. 87). Do postępowań nadzwyczajnych, takich jak postępowanie kasacyjne, odnoszą się tylko wyrażone w art. 45 ust. 1 Konstytucji gwarancje proceduralne (zob. postanowienie TK z 30 maja 2007 r., SK 68/06, OTK ZU nr 6/A/2007, poz. 53).

Przepisy regulujące kwestię dopuszczalności skargi kasacyjnej powinny zatem odpowiadać standardom przyzwoitej legislacji i sprawiedliwej procedury sądowej. Różne koncepcje sprawiedliwości proceduralnej można sprowadzić do następujących jej aspektów: możliwości bycia wysłuchanym, ujawniania w czytelny sposób motywów rozstrzygnięcia, zapewnienia przewidywalności postępowania dla jego uczestnika przez odpowiednią spójność i wewnętrzną logikę mechanizmów, którym jest on poddany (zob. m.in. postanowienie TK z 31 marca 2005 r., SK 26/02, OTK ZU nr 3/A/2005, poz. 29).

Trybunał zauważa przy tym, że żaden przepis Konstytucji nie stoi na przeszkodzie stanowieniu szczególnych trybów postępowania. W postanowieniu TK z 6 października 2004 r. (SK 23/02, OTK ZU nr 9/A/2004, poz. 89) Trybunał podkreślił, że przepisy Konstytucji dają ustawodawcy zwykłemu pewną swobodę w kreowaniu środków zaskarżenia orzeczeń zapadłych w drugiej instancji. Zdaniem Trybunału posłużenie się w przepisach regulujących kwestię dopuszczalności skargi kasacyjnej kryterium wartości przedmiotu sporu „mieści się w granicach swobody regulacyjnej ustawodawcy i koresponduje z charakterem kasacji jako środka nadzwyczajnego, służącego głównie ujednoliceniu orzecznictwa i kontroli orzeczeń sądów drugiej instancji w sprawach o szczególnym znaczeniu społecznym”. Trybunał zaznaczył również, że kryterium wartości przedmiotu sporu jest kryterium jednoznaczny i transparentny.

W świetle powyższych ustaleń Trybunał stwierdza, że skarżąca nie uprawdopodobniła naruszenia prawa do sprawiedliwej procedury sądowej przez art. 398² § 1 kpc ze względu na przewidziane w nim kryterium wartości przedmiotu sporu (zob. postanowienie TK z 13 listopada 2013 r., Ts 265/13, OTK ZU nr II/B/2014, poz. 900). Okoliczność ta zaś stanowi podstawę odmowy nadania skardze dalszego biegu zgodnie z art. 77 ust. 3 pkt 4 ustawy o TK.

Niezależnie od powyższego Trybunał zauważa, że – przynajmniej częściowo – skarżąca upatruje naruszenie swoich konstytucyjnych wolności lub praw w zasadach ustalania wartości przedmiotu sporu/zaskarżenia w sprawach identycznych pod względem faktycznym i prawnym. Podkreśla ona bowiem, że łączna kwota świadczeń, które są przedmiotem jej sporu z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, znacznie przekracza kwotę 10 000 zł. W odniesieniu do tych argumentów Trybunał zwraca uwagę na to, że dotyczą one nie treści zakwestionowanego przepisu, lecz zasad ustalania wartości przedmiotu sporu określonych w innych przepisach i ukształtowanych w drodze praktyki ich stosowania przez sądy. Z perspektywy tych argumentów art. 398² § 1 kpc nie stanowił zatem źródła naruszenia wolności lub praw konstytucyjnych wskazanych w skardze.

W tym stanie rzeczy Trybunał postanowił jak w sentencji.